

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü

PROJE KAYNAKLARI

KAYNAK 2:
SAĞLIK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE KAYNAKLARINDAN
DESTEKLENEBİLECEK FAALİYETLER

Bakanlık destekleri;

1-Döner Sermaye Kaynaklarından Ar-Ge Faaliyetleri Kapsamında Mal-Sarf Malzemesi-Ekipman Vb. Alımı ve

2-Döner Sermaye Kaynaklarından Ar-Ge Faaliyetleri Kapsamında Ar-Ge Hizmet Satın Alınması

Olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılabilir.

I-DÖNER SERMAYE KAYNAKLARINDAN AR-GE FAALİYETLERİ
KAPSAMINDA MAL-SARF MALZEMESİ-EKİPMAN VB. ALIM

Finansmanı döner sermayeden karşılanmak üzere, araştırma ve geliştirme faaliyetleri için Sağlık Bakanlığı Merkez ve Taşra teşkilatında mal ve hizmet alımı yapılabilmektedir.

Bu kapsamdaki temel yasal düzenlemeler aşağıda belirtilmiştir.

A- 209 Sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları İle Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun (9.1.1961 tarih ve 10702 sayılı Resmi Gazete)

Kanunun **3. maddesinde (Değişik: 21/4/2005 – 5335/5 md.)**; birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlar da dâhil olmak üzere, Sağlık Bakanlığı kurum ve kuruluşları ile bağlı kuruluşlarında (Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü hariç); sağlık alanında verilecek kurs, eğitim, araştırma, yayın ve danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirler döner sermayeye gelir olarak kaydedilebilir.

Ayrıca Kanuna göre; Döner sermayeli işletmelerin tıbbî cihaz, tıbbî sarf malzemesi, ilaç ve büro malzemeleri gibi merkezî olarak satın alınmasında fayda görülen mal alımları ile hizmet alımları, bedelleri her döner sermaye işletmesinin kendi bütçesinden karşılanmak kaydıyla toplu olarak yapılabilir.

Kanunun **5 maddesi**; araştırma faaliyetlerine yapılacak ödeme oranının Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceğini belirtilmektedir.

Sağlık Bakanlığı

Ayrıca Kanuna göre (**Ek fıkra: 7/3/2006-5471/1 md.**) Sağlık Bakanlığına bağlı döner sermaye işletmeleri, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun teşvik edilmesi, sağlık kurum ve kuruluşlarının kendi imkânlarıyla karşılayamadıkları ihtiyaçlarının giderilmesi, eğitim, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi, birinci basamak sağlık kuruluşlarının desteklenmesi amacıyla, Bakanlıkça yapılacak giderlere iştirak etmek için aylık gayrisafi hasılatтан aylık tahsil edilen tutarın yüzde 2'sini¹ geçmemek üzere Sağlık Bakanlığınca belirlenecek oranı Bakanlık Döner Sermaye Merkez Saymanlığı hesabına aktarılır. Bu hesapta toplanacak tutarların dağılım ve harcanmasına ilişkin kriterler Sağlık Bakanlığınca belirleneceği ifade edilmektedir.

B- 106 Sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları İle Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkındaki 209 Sayılı Kanun Gereğince İşletme, İdare Ve Muhasebe İşlerine Dair Yönetmelik (2/9/1961 tarih ve 10896 sayılı Resmi Gazete)

Yönetmeliğin Döner Sermayenin gelirleri konulu **5. maddesinin (g) bendinde (Değişik:RG-11/02/2006-26077)** “Sağlık alanında verilen kurs, eğitim, araştırma yayın ve danışmanlık hizmetlerinden elde edilen ücretler,” ifadesiyle döner sermaye gelirleri içine araştırma da dahil edilmiştir.

Yönetmeliğin Döner Sermayenin giderleri konulu **7. Maddesinin (c) bendinde (Değişik:RG-25/07/1995- 22354)** “Satın alınacak her türlü mal ve hizmet bedelleri, **(f) bendinde (Değişik:RG-11/0 2/2006-26077)** “Deneysel amaçlı ve hizmet gereği canlı hayvan beslenmesi ve bunların ürünlerinden faydalanılması ile ziraat mahsullerinden ihtiyaç görülenlerin yetiştirilmesi, bakımı ve satışına ilişkin giderlerin yapılması ile vergi, resim, harç ve komisyon giderleri ve **(h) bendinde (Ek:RG-10/07/2001-24458)** “Sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik her türlü eğitim giderleri” ifadeleriyle harcama kalemleri arasına bu hizmetler dahil edilmiştir.

C- Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği (01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmi Gazete)

Bu Yönetmeliğe göre, Ar-Ge faaliyetlerine;

750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı
750.99.99- Diğer Çeşitli Giderler
751 Araştırma ve Geliştirme Yansıtma Hesabı
751.01 Araştırma ve Geliştirme Yansıtma Hesabı

Oluşturulmuştur. Buna göre; sağlık kurumları 750’li guruba ödenek koyabilecek, giderleştirmeyi 750.99.99-Diğer çeşitli giderler hesabından yapabilecek ve yansıtmayı da 751.01 nolu hesaba yapabilecek

¹ Yeni düzenlemede (Strateji Geliştirme Başkanlığının16.04/3459 Sayılı Bakan Onayı) bu oran % 5 olmuştur.

Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığında, 663 KHK kapsamında, gerçekleştirilen yeni yapılanmadan sonra, bu kayıtların muhatabı; Hastaneler için “Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu”; İl Sağlık Müdürlükleri için “Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı”; Halk Sağlığı Müdürlükleri için ise “Türkiye Halk Sağlığı Kurumu” muhataptır².

D-Sağlık Bakanlığına Bağlı Döner Sermaye İşletmelerinden Merkeze Aktarılan Tutarın Dağılım ve Sarfı İle Bu Tutardan Bakanlık Merkez Teşkilatında Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönerge (01.04.2006 tarihinden itibaren yürürlükte)

Yönergenin **1. maddesinde** Yönergenin amaçları içinde; Sağlık Bakanlığına bağlı döner sermaye işletmelerinden, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun teşvik edilmesi, sağlık kurum ve kuruluşlarının kendi imkânlarıyla karşılayamadıkları ihtiyaçların giderilmesi, eğitim, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile birinci basamak sağlık kuruluşlarının desteklenmesi amacıyla döner sermayeli işletmelerden uygun görülenlerin merkeze aktaracağı % 2 ila % 4³ arasındaki merkez payının dağılım ve sarfına ilişkin kriterleri belirlemek yer almaktadır.

Merkeze aktarılan % 2’lik⁴ tutarın dağılım ve sarfına ilişkin temel esasları belirleyen **4. maddenin (1) fıkrasında;**

(b) bendi “Merkeze aktarılan % 2’lik⁵ tutarın asgari % 50’si sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun teşvik edilmesi, sağlık kurum ve kuruluşlarının kendi imkânlarıyla karşılayamadıkları ihtiyaçların giderilmesi, eğitim, araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile birinci basamak sağlık kuruluşlarının desteklenmesi için ayrılır.

(1) Bakanlığa ait eğitim ve araştırma hastaneleri, eğitim, araştırma ve geliştirme projeleri için kendi döner sermayelerinden ayırdıkları payın yetersiz olması halinde, gerekçeli teklif yazısı ile Bakanlığa müracaat ederler. Bu amaçla, ilgili eğitim ve araştırma hastanesine kaynak aktarmaya Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün uygun görüşü üzerine Bakan yetkilidir. Eğitim, araştırma ve geliştirme projelerinin desteklenmesi için ayrılacak miktar, bu bent uyarınca ayrılan asgari tutarın % 10’undan az olamaz.

(2) Koruyucu sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve bu hizmetlerin etkin bir şekilde sunulması amacıyla, bu bent uyarınca ayrılan asgari tutarın % 10’undan az olmamak kaydıyla pay ayrılır ve bu payın sarfı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün teklifi üzerine Bakanın onayı ile gerçekleşir.

(3) Bakanlıkça yürütülecek hizmet içi eğitim, araştırma ve geliştirme giderleri bu paydan karşılanır.

² Parasal konuyla ilgili detaylı bilgiler bu kurumlardan öğrenilebilir.

³ Yeni düzenlemede bu oran % 5 olmuştur.

⁴ Yeni düzenlemede bu oran % 5 olmuştur

⁵ Yeni düzenlemede bu oran % 5 olmuştur.

Sağlık Bakanlığı

(2) Fıkrasında; “Merkeze aktarılan % 2⁶ oranına kadar olan paya ilave olarak alınacak % 2’lik tutarın dağılım ve sarfına ilişkin temel esaslar” belirlenmektedir.

“Merkeze aktarılan % 2⁷ oranına kadar olan paya ilave olarak alınacak % 2’lik tutarın, asgari % 50’si, birinci basamak ve koruyucu sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi ve bölgelerarası gelişmişlik farklarının giderilmesi amacıyla ayrılır...” ifadesi yer almaktadır.

E- Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün “Kongreye Katılım” konusunda 20.07.2004 tarihinde çıkardığı “2004/97” Sayılı Genelge

Genelgenin **1 maddesinde** “Sağlık çalışanları yılda iki etkinliği geçmemek kaydıyla görevlendirilme suretiyle kongre, konferans, seminer, sempozyum vb. bilimsel içerikli etkinliklere katılabilecektir.” İfadesi yer almakta olup, katılım koşulları ayrıntılı olarak genelgede açıklanmaktadır.

F- Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı’nın “Eğitim Gideri” konusunda 27.02.2008 tarihinde çıkardığı “2008 /16” Sayılı Genelge

Genelge; döner sermaye kaynaklarından ödenmek üzere, eğitim, kongre, konferans ve sempozyum gibi organizasyonlara katılım için harcama yetkilisince giderlerin ayrıntısına ilişkin gerekli inceleme yapıldıktan sonra görevlendirme yapılması konularında düzenleme yapılmaktadır.

G- Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı’nın “2012–2013–2014 Yılları Döner Sermaye Bütçe Çağrısı” konusunda Genelge yayımlanmıştır.

Genelgede “Eğitim ve Araştırma Hastaneleri’nde; eğitim, araştırma ve geliştirme faaliyetleri için kullanılan, 750-Araştırma ve Geliştirme Giderleri kalemi 2012 yılında da uygulanacaktır. Oluşturulan bu ödeneğin, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 503. Maddesindeki hüküm doğrultusunda kullanılması gerekmekte olup, kurum harcama yetkilisince de uygun görülmesi halinde Kurumun ilgili dönemi onaylanmış bütçesinin 750-01 (Araştırma ve Geliştirme) kaleminden (ilgili kalemde yeteri kadar ödenek bulunmaması halinde usulüne uygun şekilde bölümlerarası aktarma yapılmak suretiyle) giderleştirilmesi suretiyle karşılanabileceği değerlendirilmektedir.

⁶ Yeni düzenlemede bu oran % 5 olmuştur.

⁷ Yeni düzenlemede bu oran % 5 olmuştur.

Sağlık Bakanlığı

H- Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün “Uzmanlık Öğrencilerinin (Asistan Doktor) Eğitim Çalışmaları” konusunda 15.4.2011 tarihinde çıkardığı “2011/33” Sayılı Genelge

Genelgede; Uzmanlık öğrencilerinin eğitimleri için kurumlarının kaynaklarından yararlanılması kapsamında; eğitim, araştırma-geliştirme giderlerinin döner sermaye kaynaklarından karşılanması, ihtiyaç duyulan araştırma-geliştirme hizmetlerinin yapılacak protokollerle kamu üniversitelerinden temin edilmesi ve hizmetlerin karşılığının döner sermayeden ödenmesi gerektiği belirtilmektedir.

I- Sağlık Bakanlığına İle Bağlı Kuruluşlarına Bağlı Döner Sermaye İşletmelerinden Merkeze Aktarılan Tutarın Dağılım ve Sarfına Dair Yönerge (28.02.2013/649)

Yönergenin 4. Maddesinin € bendinde; “Bakanlık Merkez teşkilatı ile bağlı kuruluşların eğitim, araştırma ve geliştirme projeleri için kaynaklarının yetersiz kalması halinde taleplerini Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığına intikal ettirirler...” ifadesi yer almaktadır.

J- Strateji Geliştirme Başkanlığının Merkez Paydan Ar-Ge Ödenek Talepleri (2013/6 Sayılı) Genelgesi

Genelgeye göre; Bakanlık merkez ve taşra birimleri ile bağlı kurumlar kendi bütçe imkânlarıyla karşılayamadıkları Ar-Ge Proje ödenek talepleri için Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğünden onay alarak Strateji Geliştirme Başkanlığına müracaat edecektir.

Tüm bu yasal düzenlemeler bize göstermektedir ki; Sağlık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında, araştırma-geliştirme kapsamında yürütülen faaliyetler için döner sermaye bütçesinden kaynak kullanılabilen ve elde edilen sonuçlarla döner sermayeye kaynak yaratılabilmektedir.

Son başvuru tarihi: Başvurularda herhangi bir zaman kısıtlaması yoktur.

<http://www.saglik.gov.tr/>

Sağlık Bakanlığı

II-DÖNER SERMAYE KAYNAKLARINDAN AR-GE FAALİYETLERİ KAPSAMINDA HİZMET SATIN ALINMASI

Sağlık Bakanlığı Merkez ve Taşra teşkilatı, finansmanını kendi bütçesinden karşılamak ve elde edilecek sonuçları diğer ilgili taraflarla paylaşmak kaydıyla, yapacağı araştırma ve geliştirme hizmet alımını (Ar-Ge Hizmet Alımı) Bakanlık Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğünün uygun görüşü ile yapabilir.

Bu kapsamdaki temel yasal düzenlemeler aşağıda belirtilmiştir.

A- 4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu (22 Ocak 2002 Tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazete)

4734 Sayılı Kamu ihale Kanunu'nun **3'üncü maddesinin (f) bendi**; **“(Değişik: 20/11/2008-5812/1 md.)** Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalandığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları...” bu Kanundan istisna tutulmaktadır.

Aynı Kanun'un geçici **4'üncü maddesinin (c) bendi**; “Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereğince yapılacak mal ve hizmet alımlarına ilişkin esas ve usuller, Kamu İhale Kurumunun uygun görüşü üzerine, ilgili kurumlar tarafından hazırlanarak, Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur” hükmü gereğince Sağlık Bakanlığı kendi yasal düzenlemesini yaptı.

B- 2010/646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (31.07.2010 tarih ve 27658 sayılı Resmi Gazete)

“Sağlık Bakanlığı tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3'üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar”a ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı'nın

4'üncü maddesinin 4'üncü bendi; “Bu Esaslara göre alım yapılmadan ve ihaleye çıkmadan önce, elde edilen sonuçlardan hangi kurum ve kuruluşların faydalanacağı ve bu hizmetin kapsamı ile niteliğini içeren Bakanlık onayı alınması zorunludur” ifadesine istinaden Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından genelge yayımlandı.

Ayrıca, **Kararın 40. ve 42. maddelerinde** araştırma ve geliştirme hizmet alımlarının bedeli, her bir hizmet bedeli ayrı hesaplanmak üzere bir milyon Türk Lirası (bir milyon Türk Lirası dâhil) olarak belirlendi.⁸

⁸Karar Sayısı: 2012/2778: 23/6/2010 tarihli ve 2010/646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sağlık Bakanlığı Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esasların 40 ncive 42 nci maddelerinde yer alan “**bir milyon**” ibareleri “**üç milyon**” olarak değiştirilmiştir. (Resmi Gazete: 22 Şubat 2012 Sayı : 28212)

Sağlık Bakanlığı

C- Sağlık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın “ Araştırma Geliştirme Hizmeti Alımları” konusunda 12.8.2010 tarihinde yayımladığı “2010/58” Sayılı Genelge⁹

Genelgeye göre; finansmanı kendileri tarafından karşılanmak ve elde edilecek faydanın diğer ilgili taraflarla paylaşılacak üzere, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı tarafından yapılacak her türlü araştırma ve geliştirme hizmet alımları; “ihale yöntemi ile alım (pazarlık usulü ve doğrudan temin)” veya “kamu hizmet sunucularından protokol ile alım” usullerinden birisiyle yapılabilecektir.

Genelge, hizmet alımlarının hangilerinin “pazarlık” ya da “doğrudan temin” usulü ile yapılacağı hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir.

Ayrıca, Genelgenin **3. maddesinde** “Her bir hizmet bedeli ayrı hesaplanmak üzere yaklaşık maliyeti bir milyon Türk Lirasına kadar¹⁰ (Bir milyon Türk Lirası dâhil) olan araştırma ve geliştirme hizmet alımları kamu hizmet sunucuları arasında düzenlenecek protokolle temin edilebilecektir.” ifadesi yer almaktadır.

Genelge'nin **4. maddesinde** “Bu Esaslar çerçevesinde hizmet alımı yapılmadan veya ihaleye çıkılmadan önce Bakanlık (Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü¹¹) onayının alınması zorunludur.” ifadesi yer almaktadır.

Bu maddeye istinaden, Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından 2010/82 sayılı genelge yayımlandı.

D- Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün “ Araştırma ve Geliştirme Hizmet Alımları” konusunda 23.12.2010 tarihinde yayımladığı “2010/82” Sayılı Genelge

Genelge, finansmanı kendileri tarafından karşılanmak ve elde edilecek faydanın diğer ilgili taraflarla paylaşılacak üzere, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı tarafından yapılacak her türlü “araştırma ve geliştirme hizmet alımlarını kapsamaktadır.

Genelge “araştırma ve geliştirme projelerinin bütçe kalemleri arasında yer alacak sarf malzemesi, makine teçhizat vb. kalemlere ilişkin harcamalar, yukarıda belirtilen Esas ve Genelge kapsamında yer almadığı gibi, idarelerin sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalanacağı, elde edilen sonuçlardan başka kurum ve kuruluşların faydalanmayacağı alımlar

⁹ Bu Genelgenin yürütücüsü artık Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu'dur.

¹⁰ Karar Sayısı: 2012/2778: 23/6/2010 tarihli ve 2010/646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sağlık Bakanlığı Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esasların 40 ncive 42 nci maddelerinde yer alan “**bir milyon**” ibareleri “**üç milyon**” olarak değiştirilmiştir. (Resmi Gazete: 22 Şubat 2012 Sayı : 28212)

¹¹ Şubat 2012 tarihinde Bakan Onayı ile bu görev Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü'ne devroldu.

Sağlık Bakanlığı

da kapsam dışında bulunmaktadır.” ifadesi ile mal alımlarını açıkça bu Genelgenin dışında bırakmıştır.

Son başvuru tarihi: Başvurularda herhangi bir zaman kısıtlaması yoktur.

http://www.sagem.gov.tr/daireler/egitim_ve_proje/arge/Default.aspx

Haziran 2013

Hazırlayan: Dr. Nejla CAN GÜLER, AB Uzmanı
Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü
Ar-Ge Birimi